

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS
PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24,
29 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
PROJEKTO
(toliau - Projektas)
(TAP-22-2111; TAIS Nr. 22-15014(2))

2022-12-07 Nr. NV-3524

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 3 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 4 dalies 7 punkte siūlytume nurodyti kam teikia pasiūlymus Koordinavimo taryba. Atkreipiame dėmesį, kad šis pastebėjimas aktualus ir kitiems šios dalies punkтам, kurie Projekte nėra siūdomi keisti, nes šiame straipsnyje nėra aiškiai įvardinta, kieno patariamoji institucija yra Koordinavimo taryba.

2. Projekto 6 straipsnio 2 dalimi keičiamo Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte atsisakoma nuostatos, susijusios su Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme nurodyto turto įskaitymu į asmens (šeimos) turtą, tačiau pažymėtina, kad įvertinus šį pakeitimą, lieka neaišku, ar minėtą nuostatą planuojama numatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarime Nr. 468 „Dėl asmenų turto ir pajamų lygio antrinei teisinei pagalbai gauti nustatymo“, ar jos visiškai atsisakoma. Šiuo aspektu siūlytume papildyti Projekto aiškinamąjį raštą.

3. Projekto 6 straipsnio 3 dalimi siūloma Įstatymo 11 straipsnio 7 dalį papildyti 18 punktu, kuriame yra numatoma, kad antrinė teisinė pagalba būtų neteikiama, kai pareiškėjui teisinė pagalba reikalinga administracinio nusižengimo byloje, kurioje gali būti skiriama ne didesnė negu 50 eurų piniginių administracinė nuobauda arba administracinė nuobauda – įspėjimas. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 23 straipsnyje, be kita ko, yra išvardijamos administracinių nuobaudų rūšys, tame tarpe įspėjimas ir bauda, o ANK 25 straipsnio 1 dalyje bauda apibrėžiama kaip piniginių administracinių nuobaudų, skiriama šio kodekso specialiojoje dalyje numatytais atvejais, siūlytina tikslinti formuluotę „50 eurų piniginių administracinių nuobaudų“ įvardijant ir šios nuobaudos rūšį – „bauda“.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 8 straipsnio 1 dalimi siūloma pripažinti netekusia galios Įstatymo 13 straipsnio 9 dalį, atitinkamai reikia keisti ir Įstatymo 13 straipsnio 20 dalį (ji Projekte nėra siūloma keisti), kurioje yra nuoroda ir į šio straipsnio 9 dalyje nurodytus dokumentus.

5. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 15 straipsnio 1 dalimi siūloma pripažinti netekusia galios Įstatymo 24 straipsnio 4 dalį, atitinkamai reikia keisti ir Įstatymo 24 straipsnio 7 dalį (ji Projekte nėra siūloma keisti), kurioje yra nuoroda ir į šio straipsnio 4 dalį.

6. Siūlytume įvertinti, ar nėra poreikio keisti Įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, 13 straipsnio 4 dalį, 15 straipsnį ir kt. straipsnius, kuriuose teikiama nuoroda į „savivaldybės vykdomąją instituciją“, „savivaldybės vykdomąją instituciją, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą“, „savivaldybės vykdomosios institucijos valstybės tarnautojai“ ir pan., įvertinant tai, kad nuo 2023 m. balandžio 1 d. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme keičiasi savivaldybės vykdomosios institucijos samprata (savivaldybės vykdomoji institucija bus savivaldybės meras).

7. Vidaus reikalų ministerija 2022 m. lapkričio 16 d. yra pateikusi Vyriausybei Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 20 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22, 26, 28¹, 29, 29¹, 30, 31¹ ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 5, 6, 18, 19 ir 26 straipsnių pakeitimo ir 10¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1268 pakeitimo įstatymo, ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus, kuriuose, be kita ko, siūloma formuluotė struktūriniai padaliniai (vietoje administracijos padaliniai). Siūlytume įvertinti, ar siekiant teisėkūros ekonomiškumo ir sistemiškumo, nebūtų tikslinga šiuo aspektu keisti Įstatymo 9 straipsnio 1 dalį (kurioje nurodoma, kad *Tarnyba turi teritorinius administracijos padalinius*) ir atitinkamai papildyti Projekto 4 straipsnį (suderinant įsigaliojimo datą su nurodytomis minėtuose projektuose bei atitinkamą informaciją pateikiant Projekto aiškinamajame rašte).

8. Derinant su Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, siūlytume papildyti Projekto 7 straipsnį - keičiant ir Įstatymo 12 straipsnio 6 punktą - vietoj nuorodos į senatvės pensijos amžių turėtų būti nuoroda į socialinio draudimo senatvės pensijos amžių.

9. Projektas tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (2021 m. lapkričio 18 d. d. įsakymo Nr. 1R-388 redakcija), reikalavimus:

9.1. Projekto 5 straipsnyje dėstant keičiamo Įstatymo 10 straipsnį, 10 straipsnio 5 punkte išbrauktinas trumpinys „(toliau – *Advokatūros įstatymas*)“ . Atkreiptinas dėmesys, kad analogiškas trumpinys kitame Projekto straipsnyje, pvz., Projekto 10 straipsnio 1 dalimi keičiamo įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje „(toliau – *Administracinių bylų teisenos įstatymas*)“ siūlomas išbraukti. Šiuo aspektu taip pat siūlytume peržiūrėti ir kitus Projektu keičiamo Įstatymo straipsnius ir atitinkamai juos patikslinti, pvz., Projekto 6 straipsniu yra keičiamos Įstatymo 11 straipsnio kai kurios dalys, tuo pačiu siūlytume pakeisti ir 11 straipsnio 5 dalį, kurioje įvestas Baudžiamojo proceso kodekso trumpinys ir t. t.;

9.2. atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje išbraukus nuorodą į Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą (žr. Projekto 6 straipsnio 1 dalį), reikia keisti ir Įstatymo 12 straipsnio 4 punktą (kuriame minėto įstatymo pavadinimas turėtų būti rašomas su žodžiais *Lietuvos Respublikos*);

9.3. pastebėtina, kad Projekto 18 straipsnio pavadinimas nepilnai atitinka jo turinį. Įvertinus tai, kad Projekto 18 straipsnis nustato ne tik įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo, bet ir

taikymo tvarką, atitinkamai tikslintinas šio straipsnio pavadinimas t. y. po žodžio „įsigaliojimas“ įrašytina „ir taikymas“.

Dėl Projekto aiškinamojo rašto

10. Pastebėtina, kad Seimas 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 ne patvirtino, o pritarė Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, todėl reikia atitinkamai tikslinti Projekto aiškinamojo rašto 1 punkte pateikiamą nuorodą.

Taip pat Projekto aiškinamasis raštas tikslintinas redakcine prasme, pvz., 4 punkto pirmojoje pastraipoje atsisakytina perteklinės nuorodos į VGTPĮ 2 straipsnį, o penktojoje pastraipoje perteklinės nuorodos į Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 57 straipsnio 1 dalį.

Dėl susijusių aspektų

11. Pastaruoju metu Vyriausybės Seimui teikiamuose įstatymų projektuose formuojama praktika, kad įstatymuose neturėtų būti nurodomi konkretūs (tikriniai) įstaigų prie ministerijų, kitų Vyriausybei atskaitingų biudžetinių įstaigų ar viešųjų įstaigų pavadinimai (išskyrus pagrįstas išimtis).

Atkreipiame dėmesį, kad Įstatyme yra nuoroda į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (13 straipsnio 15 dalis ir kt. straipsniai). Jei ateityje iškiltų poreikis pakeisti minėtos tarnybos pavadinimą, teisinę formą, iškiltų poreikis ją pertvarkyti, reorganizuoti ar pan., atitinkami sprendimai negalėtų būti priimami, kol nebūtų pakeisti įstatymai, kuriuose minimas šios tarnybos konkretus pavadinimas. Siūlytume įvertinti šį aspektą teisės aktų hierarchijos ir teisėkūros ekonomiškumo aspektu.

12. Įstatymo 23 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Administracinių bylų teisenos įstatymo 27 straipsnio 2 dalis numato, kad Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir jos teritorinių padalinių sudarymo tvarką, jų kompetenciją, darbo principus ir skundų (prašymų) nagrinėjimo Lietuvos administracinių ginčų komisijoje ir jos teritoriniuose padaliniuose tvarką nustato atskiras įstatymas. Įvertinus tai, siūlytume apsvarstyti, ar nebūtų tikslinga Įstatymo 23 straipsnio 3 dalį patikslinti, joje teikiant nuorodą ir į Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymą. Šis pastebėjimas taikytinas ir kitiems Įstatymo straipsniams, kuriuose yra analogiškos formuluotės.

Teisės grupės patarėja

Elena Ražanskienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė